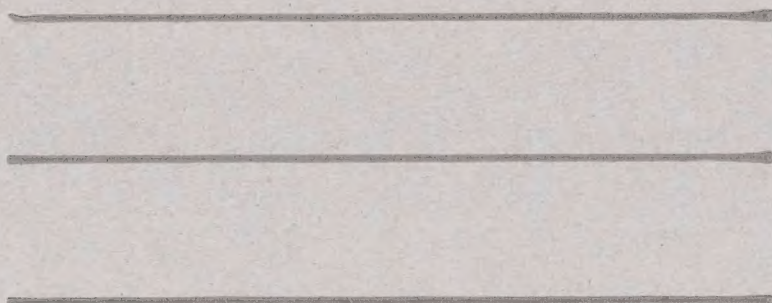


8694

Bibl. Jag.

III

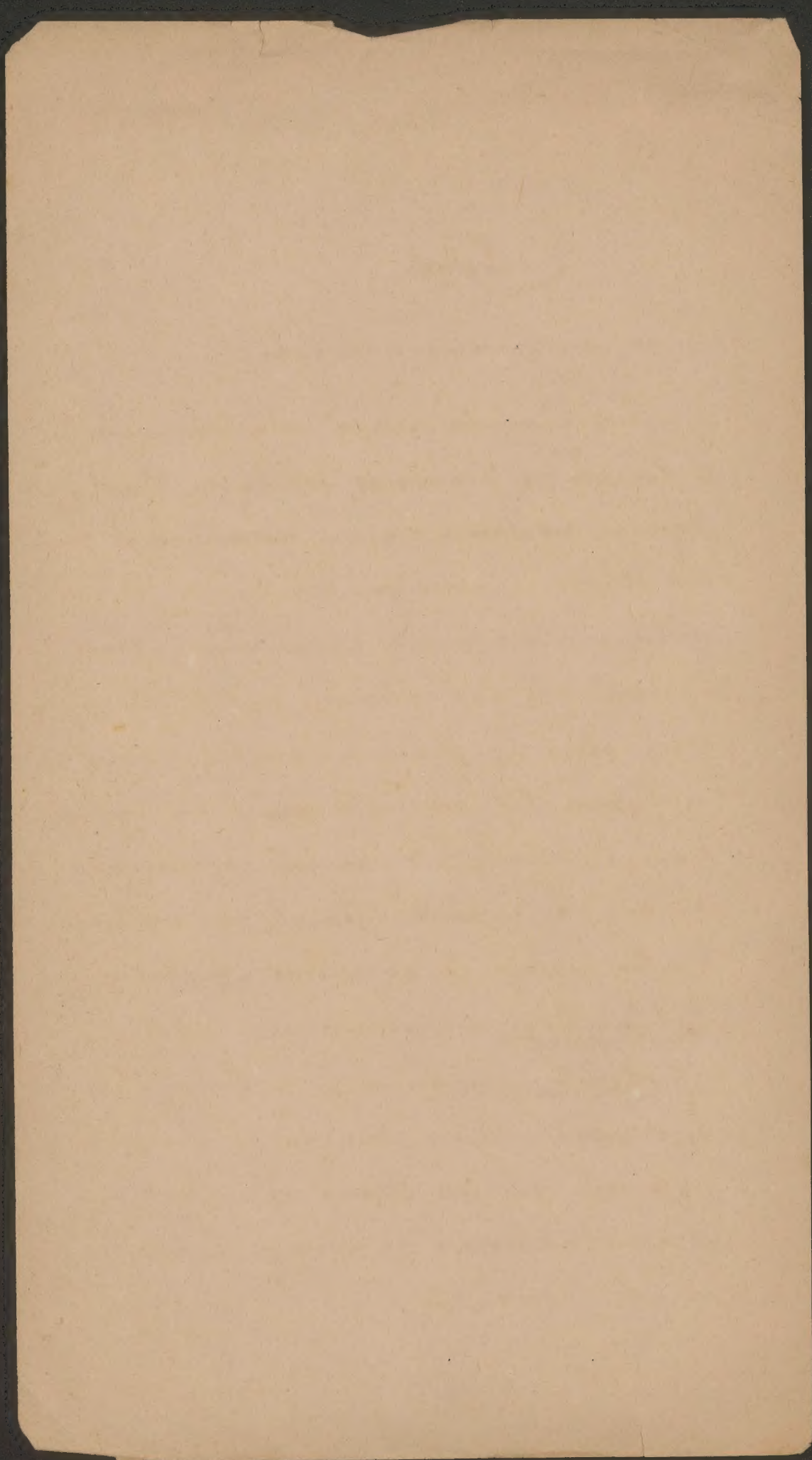


[Sydir Twerdochlib]

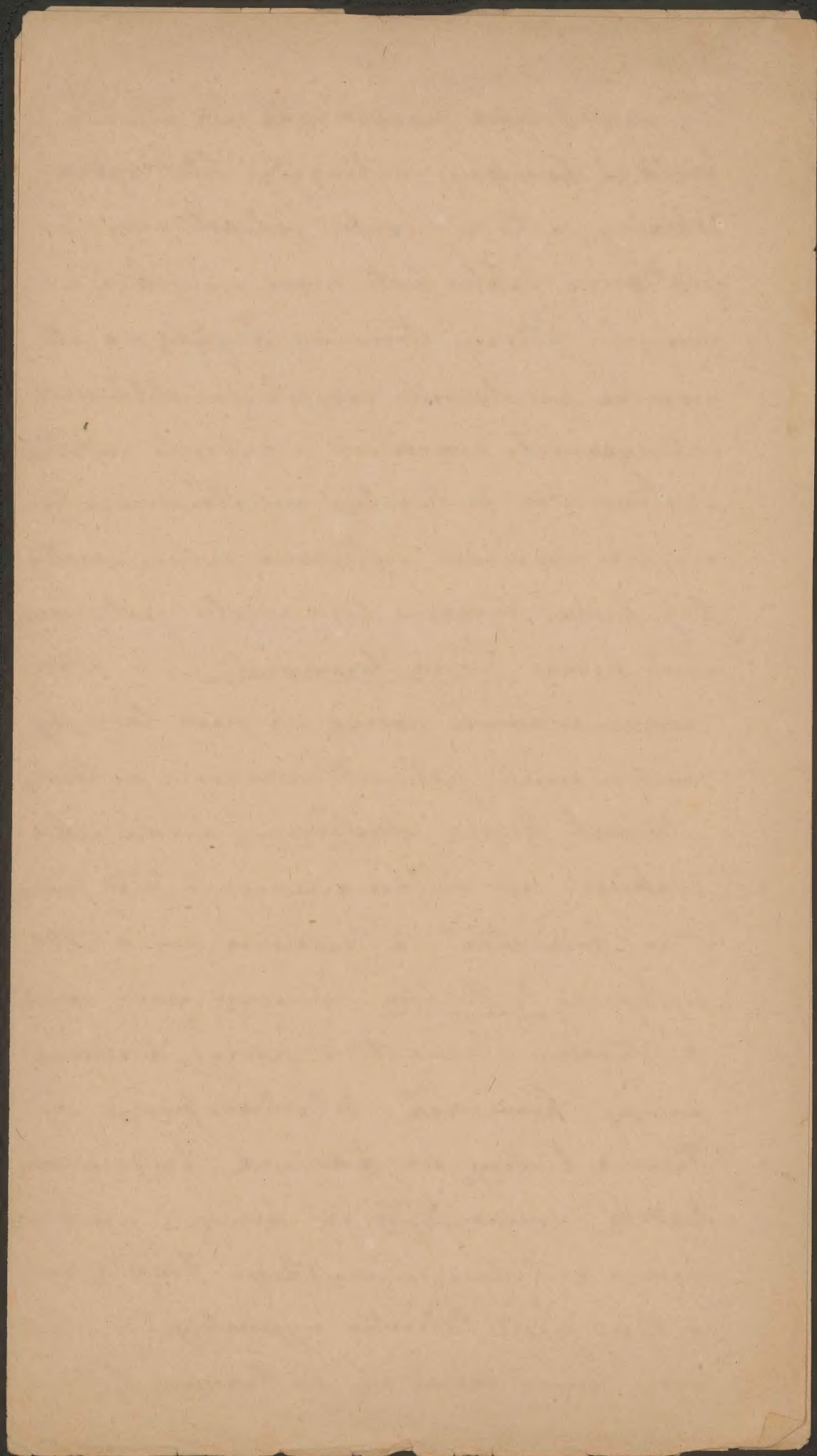
Pogląd

na nowszą poezję ukraińską.

Nowa, odrodzona poezja ukraińska wyrosła i karmiła się przekazaniem ostatkiem tradycji bytnego, kozackiego okresu ukraińskiej historii Ukrainy, zwanego Kozacyzna. Umiłowanie i płacz po tej przeszłości, która wydawała się tak piękną, a już nigdy nie wróci, staje się głównym, najsilniejszym motywem tej romantycznej ukraińskiej poezji, wyrosłej na ruinach minionego życia. Jako najwspanialszych jej reprezentantów należy tu wymienić Hubrogo Metlińskiego na zachodniej Ukrainie i Markiana Szaszkiewicza w Galicji. Prócz tego pisze w tym czasie cały zastęp drugorzędnych poetów. Łączy ich wszystkich wspólna zależność od poezji ludowej i wiele innych podobieństw.

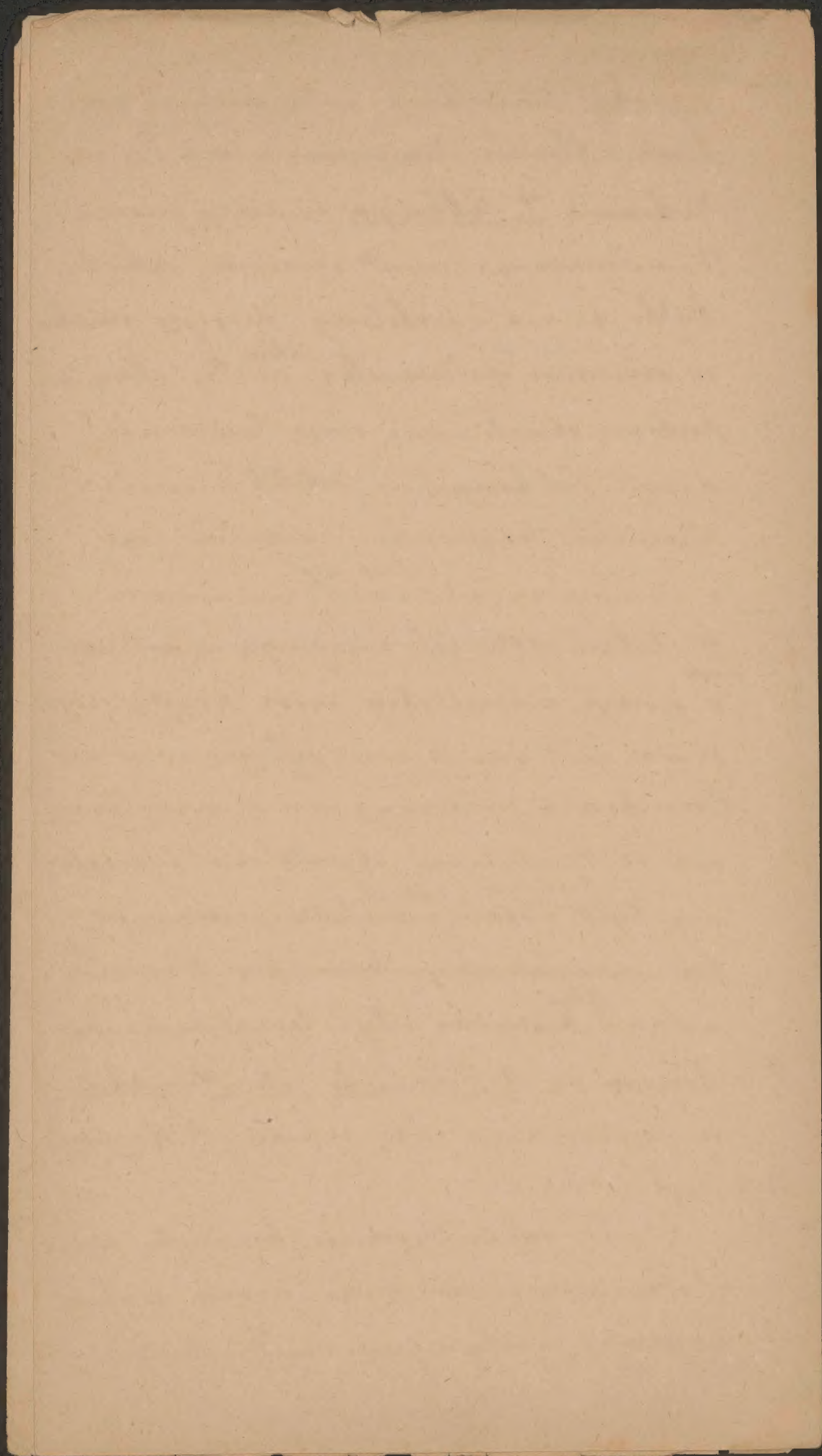


Ta romantyczna poezja ukr. nie wydała
 wielkich koncepcyj i tragedji hist. życia
 Ukrainy, a to z powodu jednostronnego o-
 świetlenia faktów hist. przez rosyjskich u-
 czonych, którzy stronniwą krytyką ze sta-
 nowiska państwowości rosyjskiej — stłumili
 entuzjazm do przeszłości i zwrócili intelekt
 społeczeństwa do kwestyj współczesnego ży-
 cia na poziomie wyłącznie jednej warstwy
 t. j. ludu. Wyrazem tego zwrotu jest pierwszy
 zbiór poezyj Tarasa Szewczenki (w r. 1840.)
 Szewczenko ^{przebudził} ~~zwraca~~ poezję na nowe tony, wy-
 jawniając w swych, pełnych uczucia i patosu,
 utworach duchę współczesną ludu ukra-
 ińskiego, jego wielkie cierpienie pod jarzmem,
 t. j. „kriacstwa”. Po Szewczenku, po r. 1860,
 występuje P. Kulisz, wnosząc nowy, czysto
 kulturalny element w poezję, zwracając
 on jej kierunek, dotychczas prawie wy-
 łącznie ludowy, na kierunek bardziej wale-
 ludzki, przystrajając ^{innowy} jej formy i pierwiastki
 poezji zachodnio-europejskiej. Zresztą brak
 w tym czasie ^{z ukr. poezji} talentów oryginalnych. Naj-
 wyższą jeszcze warstwą się po Szewczenku ^{i kulturalną} S. Ru-



dańskij, słynny liryk, autor świetnych gro-
 tesek i tło'mach. Równocześnie zjawia się na
 Bukowinie J. Fed'kowycz, pierwszy pieśca-
 tłumaczyny. Talent ogromny, szkoda
 tylko, że nie wykształcony. Ulegając smako-
 wi ^{zacołanego} ~~świeżego~~ ^(spółczesności) ~~spółczesności~~, ^{które} po tej stronie
 kordonu chciało mieć "swego Trawersenke",
[propadł Fed'kowycz] na dobytek w nasla-
 downictwo Trawersenki i wskutek tego
 w znacznej części ^(talent jego) ~~proszedł~~ na marne.
[W latach 1880-ych zaczynają muntować
 w procy ukraińskiej nowe prądy. Naj-
 pierw jest ona prawie wyłącznie spo-
 łecznicowska, przeważają w niej nastroja-
 nia do działalności obywatelskiej i progra-
 my ^(działalności) ~~typu~~ ^{jednak} ~~prochodzą~~ ^{prochodzą} od
 tego reformatorskiego kierunku. Przedstawi-
 ciami ^(tego) ~~tego~~ kierunku utylitarystyczno-spo-
 łecznego są B. Hrinchenko, M. Staryckij
 i męczennik za ideę wolności P. Hrabowski,
 Takie liryk i tło'mach.

Od reformatorskiego kierunku prze-
 chodzi procy ukraińska proci. w okres
 najgłośniejszy, spokojniejszy, czysto artystyczny.

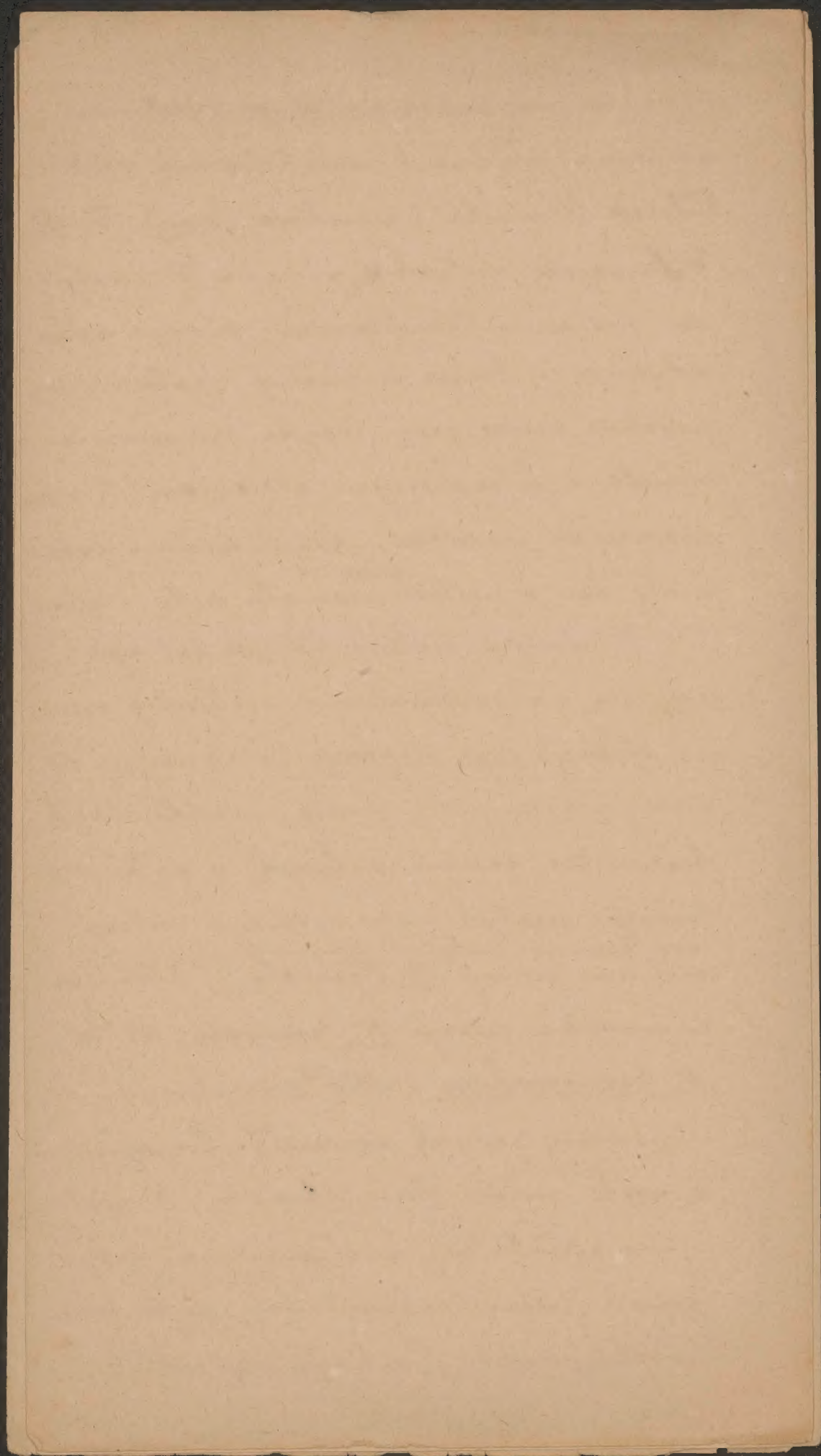


W Galicji rozpoczyna się od r. 1876 nie-
mniemieńsko-płodna i wszechstronna dzie-
łalność literacka i naukowa Twana Franki.

Twórczość poetycki zaczyna od maty-
wów społeczno-filozoficznych, dosięga wyzysku
artyanu w lirycie miłosnej, potem w jego
psychice bierze górę liryka prostacka
osobista z filozoficznym odcieniem. W r. 1893
przynosi on narodowi ukraińskiemu wpa-
niały dar w postaci ^{poetyckiej} poematu p. t. „Mojsej”.

W drugiej połowie 90-ych lat zja-
wiają się indywidualności poetyckie cze-
raz obficie: Lesja Makowej, odznaczający się
niektórą starannością formy, rzadko liryk
bezpośredni, czasem satyryk, w całej swej
twórczości sceptyk. Dalej wymienić należy
egzotycznego poety A. Hrymowskiego,
wirtuoza formy M. Horonoho, Włomacha
europejskiej poezji W. Lachurata, H. La
M. Czerniawskiego i At. Samijlenka.

Najbardziej jednak wyrazistą figurowaniem
z nich ^{poetyckich} posiada Lesia Ukraińska. W krótkim
czasie zdobyła ona sławę na hory-
zoncie poezji ukraińskiej; jako wpa-
niała gwiazda. Cechują ją słabość



formy, dar głębokiego wnikiwania i ryjmo-
wania obcej psychiki i obcych kultur, przy-
tem wielki polot myśli poetyckiej, równo-
waga i dojrzałość.

Ogniwem pomiędzy starszą gene-
racją, tj. szkołą Franki, a młodą, czerpiącą
zaskrawkę indywidualizującą twórczość,
jest Bohdan Lepkij. Z jego ^{jego} słownych cichym
murmurem poezji, jakgdyby snop słonecznych
promieni bije dobroć i serdeczne wywołanie
się dla wszelkiego cierpienia. Ten serdeczny
ton jego pieśni przechodzi czasem w prawdo-
wą stodyę. Rzadko jednak stygnie się z ust
jego spiew pogody, ~~wesela~~. Lepkij to spie-
wak melancholii szarej jesieni i pa-
lącego bezkresności słonecznego ~~gwa~~ skwaru,
palącego po ścierniskach wstygające się
ludzkie istnienia. Tak gąsnowi, nimie
on nie raz ogarnąć całą bolesć wszechświe-
~~ta~~... Wspomnieć należy przedwzruszenie
zgasłego O. Rozłowskiego, ^{skiedy} którego głębokie jego
wzruszenie szukało dopiero formy dla siebie.
Z młodych ^{jest} Petro Harunajewskij jest najmnie-
j „ukraiński.” Bol wszechludski krwawi jego

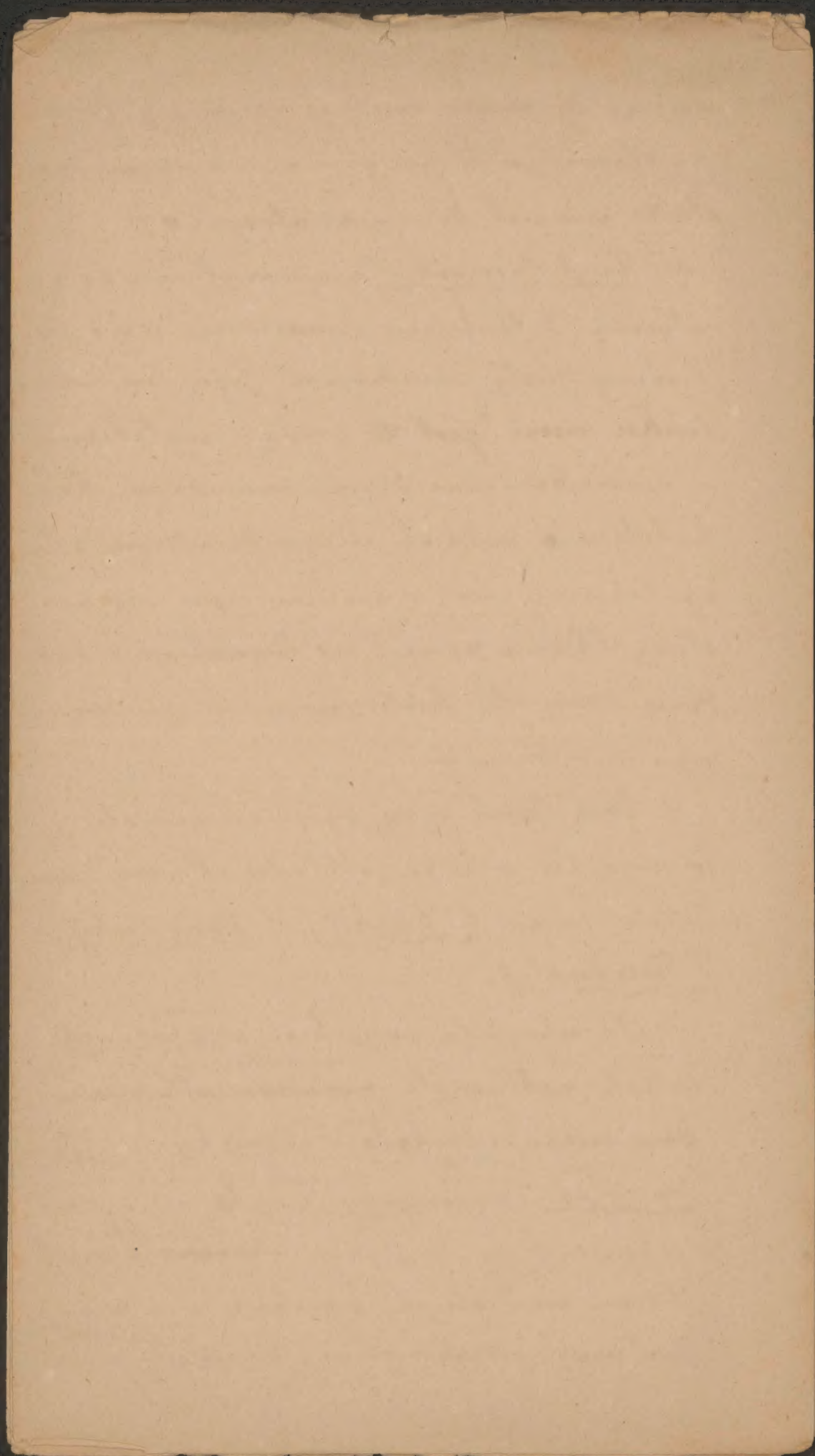


dużę, gdy ~~muska~~ ^{muska} ~~usiluje~~ ^{usiluje} rozwiązać trudne
problematy, w pessimizmie swym do-
chodzi niemal do misantropii. +

+ Wasył Pacowski rozpoczął linijką e-
notyzmą. Z trubadura nowoczesnego staje się
"rókniej" nocą narodową. Jego, "Son ukra-
ińskiej nocy" jest to próba "ogłębienia
i uświadomienia duszy narodowej". Re-
habilitacja wielkich indywidualności z im-
ryi Ukrainy jest w znacznej części jego za-
stępą. Obecnie ~~zwrocił się~~ ^{zwrocił się} Pacowski w dzie-
łach dramatu historycznego o impresyj-
nym charakterze. +

+ ~~Obok~~ trzech wyżej wymienionych,
grupują się w t. zw. "Młodej Muzie" ~~sejmskie~~
i młodzi poeci: O. Łuckij, I. Czarniecki,
I. Twerdochlib.

Na Ukrainie rosyjskiej w ^{roczni} ~~ostatnich~~ ^{najbliższych}
latach zabłysnęli ~~przedswyżskiem~~
dwaj poeci: Nikoła Filaiński i Plęś
der Oles', ^{razem} ~~wyrażający~~ ^{całą drugą stronę} psychę narodu
ukraińskiego w Rosji. ^{Filaiński} ~~Pierwszy~~ z nich
tworzy wśród obcych, w ciemności i w XII-
letnim odosobnieniu. ~~proponuje~~



język specyficznie zabarwiony, pełnego no-
dzaję religijność uczucia, głębia ^(symbolizujący) myśli,
sto ~~sa~~ ranniona, które czynią Filariskie-
go poetą wielkim i wyjątkowym. Ta pro-
sagowa postać jest wyrazicielem społec-
zeństwa skamieniałego w smutku
za utraconą świetną przeszłością i w re-
zygnacji wobec powstających nowych form
życia narodu.

Piewcą tego nowego życia jest Ołes,
talent świeży, bogaty, energiczny. Jego po-
ezja na miarę społeczną nie są banalne,
lecz pełne prawdziwego rewolucyjnego zapалу.
Obcaunując przyrodę ukraińską każdym
nerwem, często czyni ją ^(Ołes) tłem dla swoich
bujnych, sprzecznych, mądrych liryków.
Czas kończy!

W ostatnim roku wystąpiło kilka
obiecujących talentów. Z roku na rok
poezja ukraińska wzrasta, zjawiają się
czemraz więcej nowych ludzi, hołdują-
cych skromności szczerzej i szwiej, wierzących
w jej wielkie kulturalne i dziejowe
potężnictwo i przyszłość.

